

Tudi tega sem se naučil od očeta in vam povem, ker vam privoščim mnogo lešnikov. Prav nič vam ne bodem zavidal, če prav jih pobereite do čistega, da jih sam ne dobdem nič, da-si jih zeló čislam. Kadar bodo zreli, svetujem vam: kar po njih!

Kadar bodo zreli, dejal sem. Prej pa nikakor nê! Kakor je namreč nezrelo sadje škodljivo, tako tudi lešniki niso užitni, dokler ne dozore. Jederce je še jako majhno, nič večje kakor proseno ali k večjemu pšenično zrno. Okrog in okrog njega pa je mehka, bela tvárina — „sneg,“ iz katere se polagoma naredi trdo jedro. Konec meseca velikega srpana, po svetem Jarneji, pa so jedra trda, pokrita z rjavo kožico in tako velika, da se dotikajo lupinine stene. Takrat so sladka, kakeršna imate vi radi, in trgati sme lešnike vsakdo.

Kogar bi mikali nezreli lešniki, pomisli naj na bajko, katero so meni domá pripovedovali, in prav lahko bode pričakal dne sv. Jarneja, ko dozore.

Do svojega godú (24. vel. srpana) hodi bajê sv. Jarnej po senožetih in čuva leske. Gorjê ónemu, katerega bi zasačil trgajočega nezrele lešnike. Nikdar bi se ne povrnil domóv. Na praznik Marijnega vnebovzetja pa je neki, na vsakem drevesu kača, ki piči vsakega, ki bi nanje plezal. Se ve da, takrat so lešniki skoraj vže zreli in se tako ljubko smejió mimohodečim otrokom, da jih težko pusté na vejah. Ali bolje se je premagati in počakati deset dnij, saj takrát ni nobene nevarnosti več — lešniki so prosti.

Pri nas štejejo lešnike po kôpah. Tri položé namreč jeden tik drugega, a nánjê denejo še četrti lešnik — to je kôpa lešnikov. Posebno okusni so po zimi, toda treba jih je posušiti kakor orehe, da ne izplesnijo. Kdor jih bode mnogo nabral, priporoči naj se o božiči materi, da mu speče poseben hlebček, potresen z lešniki. Takó mu pojde v slast, da bi ga ne dal pokusiti niti meni, čeprav sem mu to nasvetoval. Nû, pa saj ne bodem nikógar nadlegoval, ker sem se vže sam večkrat gostil s tako slaščico.

Kmalu bodo tudi letos lešniki zreli in izvestno jih bodete mnogo potrgali. Želim vam dobre sreče in tako polnih lesk, da se bodo kar šibile. Samó nekaj vam naročam: domóv gredé hodite počasi! Vsi veseli bodete komaj čakali, da bi pokazali materi, koliko ste jih nabrali. Ta bode stekel, óni za njim, a tretji bode padel in lešnike stresel . . . Torej le počasi!

J. Štrukelj.

Kaj narava pripoveduje otrokom.

(Po Wiedemann-u posl. Anton Brezovnik.)

G r u d a.

(Dalje.)

Uako sva prišla, otrok moj ljubi, v najinem pogovóru do poljedelstva, kateremu temelj je prstena gruda. Jaz namreč dajem delo milijonom ljudem! Kakor daleč sega suha zemlja, giblje se brezštevila rok, da obdelujejo nas ter dobivajo iz našega krila, kakor iz rok predobrotljivega nebeškega očeta, blažoslov nebeški.

Pojdi v vzpomladi, po leti ali jeseni vèn na polje! Ozri se proti vzhodu in zahodu, na desno in levo. Vže na polju jednega samega graščaka dela včasih po več sto ljudij. Ozri se po njivah in travnikih velikih vasij in naštel bodeš na tisoče ljudij, ki obdelujejo prsteno grudo. Popotuj po svetu! Prepotuj bližnje in daljne kraje in našel bodeš, da povsod ljudje orjó, kopljejo, sejejo in sadé. In ravno najubožnejšim, kateri nimajo pripomočkov, da bi si kako drugače služili kruh, dajem jaz delo in kruh. Če so le toliko krepki, da morejo motiko vihteti ali grablje rabiti, vže so dovolj učeni in spretni za mojo službo. In, otrok moj ljubi, ne zaničuj nikoli ónih, kateri njivo obdelujejo. Da-si hodijo bósi in se oblačijo v raševino ter imajo od solnca zagorelo lice, da-si ne govoré književnega jezika, kakor morda ti, in si tudi ne vedó raztolmačiti štirih letnih časov, da-si ne vedó iz zemljepisja ali zgodovine prav nič povedati, vendar so ti ljudje vsega spoštovanja vredni in zaslužijo, da z njimi lepó in uljudno ravnamo. Nikar ne misli, da je kmet kak navaden brezobčutljiv ali celó brezumen človek. In če se tudi kdo najde, da kmetu oponaša, da ni dosti omikan in se mu o mnogih mnogih učenih stvaréh niti ne sanja, moram se jaz, prstena gruda, potegniti zanj in vam povedati, da vsega tega sem kriva jaz, ker ga z delom tako oblagam, da ne utegne obiskovati visokih šol in gosposkih zabavišč. Jaz ga zadržujem, da se ne more družiti z ónimi, omiko razširjajočimi ljudmi! Jaz mu ne dopuščam obiskovati velika svetovna mesta ter obéudovati ondú nakupičenih umotvorov! Jaz mu ne pustim časa, da bi poseadal ter v knjige in časnike gledal!

Komaj začne solnce vzhajati — večkrat tudi vže poprej — kličem ga na delo in ko se zvečer od dela vrača domóv, truden je takó, da mu družega želeti ne morem, kakor sladkega počitka. Glejte, tako se je kmetič v službi za človeštvo odpovedal onej sreči, katero si išče olikanec v svojej oliki. Kaj bi začel največji učenjak, najslavnejši umetelnik, ako bi ne stal za vsakem kmet, ki mu podaja ljubi vsakdanji kruh?

Gorje ónemu, kateri prezira obdelovalca prstene grude, ali ga zaničljivo gleda! Nikar tega, raje vzemite klobuk z glave pred pridnim in poštenim kmetom!

Veseli me, otrok moj ljubi, da razumevaš, kako imeniten del sveta sem jaz. Dà, le dobro me poglej! Marsikatera pôtna kapljica je padla raz čelo pridnih poljedelcev na mene, odkar je ljubi Bog Adamu rekel: „V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh, dokler se ne izpremeniš v prst, iz katere si bil vzet.“

In še več! Jaz sem v najtesnejšej zvezi tudi s svetovno zgodovino, v katerej stoji zapisana osoda narodov po Božjih sklepih.

Poglej nekoliko okoli sebe! Na tej livadi, na katerej zdaj stojiš, bila se je nekdanj krvava bitka in jaz sem pila kri, človeško kri! — Visok, lep mladenič, jedini sin, jedina sreča, jedino upanje svojih starišev, poln življenja ter navdušen za svojo domovino, padel je, od krogle zadet, na tem mestu. Položil je svojo ko-drasto glavo náme, zašepetal besede: „Zate, o domovina!“ ter umrl.

In zdaj, ljubi prijatelj moj, poglej me še jedenkrat prav pazljivo. Moram ti povedati še jedno:

Jaz sem prstena gruda; ti si človek. Ko je Stvarnik ustvaril luči na nebeškem oboku ter poklical travo in zelišča in rodovitno drevje iz zemlje, ko so se v vodi začele gibati razne živali in živalce, pod nebeškim obokom krožiti razne ptice ter

je zemlja rodila živino in lazniño vsako na svoj način, rekel je naposled: „Naredimo človeka!“ In gospod Bog je napravil človeka iz prstene grude.

To, prijatelj moj ljubi, je snov, iz katere je narejena hiša, v katerej prebiva tvoja duša; ta lepa hiša, ta prekrasni tempelj svetega Duha, kakor pravi sveto pismo.

Dvoje se lahko učiš iz tega. Prvič: Občuduj vsemogočnost in modrost Stvarnikovo, kateri je iz prsti napravil tak nepopisno čudapoln in nerazumljiv umotvor! Drugič: Ne bodi ponosen, če je tvoje telo morda lepše, nego li óno tvojega bližnjega. Spomni se, da je iz prsti, kakor vsako drugo. — Skrbi lepó za svoje telo, a vender ne preveč. Glej, da pri oskrbovanji svojega umrjočega telesa, ne pozabiš svoje neumrjoče duše!

So ljudje, kateri porabijo ves svoj čas in vse svoje imetje v to, da bi svojemu telesu, ki je ustvarjeno iz prsti, služili in mu stregli z vsem, česar koli si poželi. Taki ljudje so malikovalci prstene grude!

Ali morda ne verojameš, da je človeško telo res iz prsti in da se bode zopet v prst izpremenilo?

Le poglej grobarja, kadar kak grob prekopava. Préd kakimi dvajsetimi leti je pokopal tu mrliča. Poglej, koliko je še ostalo od pokopanega človeka. Grobar koplje in koplje, pa izkoplje le prstene grude. Nobenega sledú ni več o kakem delu človeškega telesa! Vse se je izpremenilo v prst.

Poglej me dobro, otrok moj ljubi! Kdo vé, če nisem bila préd mnogo sto ali tisoč leti tudi jaz kak del človeškega telesa? To je velikanska izprememba.

Besede: „Človek, prah si bil in v prah se zopet povrneš!“ zelo so pomembne. Te besede bi treba imeti vedno pred očmi in jih vedno premišljovati. Ne pozabi jih, otrok moj ljubi!

(Dalje prihodnjič.)

Dva brata.

V vasi Hrastoveu sta živela dva brata. Vsak je imel svojo hišo in polje. Starejši brat je bil oženjen in je imel mnogo otrok, mlajši pa je živel še sam. Nekega leta sta imela žito na polji a vsako polje je bilo na drugem kraji vasi. Ko je žito dozorelo, razgovarjala sta se brata in rekla drug drugemu, da bode drugi dan žel. Po noči pa si misli mlajši brat: Moj brat je oženjen, ima mnogo otrok, mnogo skrbij in drugega dela dosti — jaz grem na njegovo polje, požanjam mu žito, kolikor največ morem, in mu ga znosim na kup, da bode on zjutraj imel menj dela! Kakor misli, tako tudi stori. Ob istem času pa vstane tudi njegov starejši brat, zbudi ženo in otroke ter jim reče: Moj brat je sam, nima nikogar, da bi mu delo opravil, pojdimo tedaj mi na njegovo njivo, da mu požanjemo žito, kolikor moremo, povežemo v snopove in znosimo na kup, da bode on zjutraj imel menj dela. — In šli so in storili takó. Ko pa drugega jutra prideta vsak na svoje polje in zapazita, da jima je nekdo dober kos žita pospravil, poklekmeta in se zahvalita Bogu, kateri je njiju dobro srce tako hitro poplačal.

V. K.

